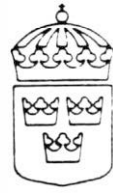

Motion till riksdagen

1989/90:Fi70

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:150 Förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1990/91, m.m. (kompletteringsproposition)

Mot.
1989/90
Fi70

1. Miljöpartiet de grönas ekonomiska politik

har som grund att finna medel mot och bekämpa två pågående kriser. Den ekologiska, som är djup och har pågått länge och som stadigt förvärras, samt den ekonomiska. Båda kriserna beror på att vi lever utomordentligt slösaktigt och att vi i den industrialiserade världen hela tiden strävar efter att öka den materiella förbrukningen.

I vår finanspolitiska motion Gröna Luntan har vi i detalj diskuterat de aktuella kriserna och hur vi i miljöpartiet de gröna anser att de skall börja lösas. Under den tid som har gått sedan januari 1990 har inget väsentligt nytt tillkommit, som förändrar vår uppfattning om krisernas orsaker, verkningar och hur de rimligen bör lösas.

I denna motion arbetar vi därför i huvudsak bara med de kompletteringar som regeringen har tagit fram till Nådiga Luntan.

Miljöpartiet de gröna säger nej till merparten av de förslag som regeringen nu kommer med, då de inte bidrar till att lösa våra problem på ett sätt som är vare sig socialt acceptabelt eller innebär några lösningar på den ekologiska krisen. Detta behandlas i text och förslag längre fram i motionen.

2. Folkpartiet har tagit kommando i politiken

Kompletteringspropositionen är ett märkligt politiskt aktstycke som innebär att folkpartiet nu har tagit kommando i politiken.

Det socialdemokratiska partiet har under sin nuvarande ledning utvecklats till ett högerparti från att ha varit ett parti som strävat efter solidaritet med utsatta grupper. De kapitalägande och deras intressen upptar en stor plats i den socialdemokratiska politiken.

Vi har sett denna förvandling ske under ett antal år. Den s.k. borgerliga oppositionen har haft det svårt att från höger attackera regeringen för den ekonomiska politiken. Det går inte att slå på den som är mitt uppe i att genomföra den egna politiken.

Miljön, människorna och ekonomin tar stryk!

Det märks:

socialpolitiskt

- genom att skjuta på föräldraförsäkringens utbyggnad.
- genom det kommunala skattestoppet.
- genom de socialt orimliga skatteskalorna.
- genom att tvinga människor till mer och intensivare arbete.

ekonomisk-politiskt

- genom att avveckla valutaregleringen,
- genom att avveckla kreditrestriktionerna.
- genom att späda på köpkraften med skattereformen samtidigt som man säger sig vilja strama åt ekonomin.

miljöpolitiskt

- genom att säga ja till att bygga Öresundsbron.
- genom att överväga att införa reklam i svensk TV,
- genom att införa generell moms på persontransporter,
- genom att inte momsbefria förnybara energislag.
- genom att i propositionen inte säga något om miljöpolitiska och ekologiska mål.
- genom att tveka inför kärnkraftsavvecklingen.
- genom att satsa hårt på fossilgas.
- genom att ställa sig bakom borttagandet av det kommunala vetot,
- genom att skattemässigt gynna stora företagsbilar framför små och mera bensinsnåla.
- genom att sopeldningen inte avvecklas.

försvarspolitiskt

- genom att satsa på och genomföra JAS-projektet,
- genom uppgörelse i försvarsfrågan.

utrikespolitiskt

- genom den ensidiga satsningen på anpassning till EG.

handelspolitiskt

- genom att inte acceptera att samma krav skall ställas på importerad mat som vi ställer på inhemskt producerad mat.

3. Framtidsutsikterna

Mot. 1989/90

Fi70

3.1 Ekonomiskt

Det råder en nästan samstämmig uppfattning om:

- att den svenska ekonomin fortfarande är överhettad men med avmattningstendenser,
- att den internationella konjunkturen inte ser ut att avmattas nämnvärt,
- att de ökande svenska exportsvårigheterna beror på de kostnadsdrivande höga vinstnivåerna i företagen och den pågående pris- och lönespiralen,
- att överhettningen på arbetsmarknaden i stort verkar bestå det närmaste året,
- att inflationen kommer att vara hög,
- att ränteläget kommer att förbli högt,
- att den privata konsumtionen kommer att drivas mot högre höjder med hjälp av skattereformen,
- att det inhemska konsumtionstrycket därför kommer att vara högt,
- att bytesbalansen kommer att försämrats ytterligare.

3.2 Ekologiskt

Det råder inom miljörörelsen en bred samstämmighet om att den ekologiska situationen stadigt försämras genom:

- att försurningen ökar,
- att miljöfarliga utsläpp från massbilism och flyg tillåts öka,
- att vattendrag, sjöar och hav förkvävs av de stora kväveläckagen från massbilismen och jordbruket, skogen och tätorterna,
- att vattendrag och grundvatten i stora delar av landet innehåller rester av jordbruksgifter,
- att biobränslen inte momsbefrias,
- att persontransporter på järnväg momsbeläggs,
- att jordbruket inte avkemikaliseras,
- att hastigheterna på vägarna inte sänks för att minska utsläpp,
- att inte aktivt arbeta för en allmän minskning av den materiella förbrukningen,
- att den socialdemokratiska partistyrelsen har beslutat att bygga Öresundsbron,
- att regeringen nu har beslutat bygga det koldioxidbolmande NEX-kombinatet m.m., m.m.

3.3 Socialt

De sociala utsikterna försämras i takt med de förslag som nu framkommer

- med *kommunalt skattestopp* under två år,
- med en *skattereform* som driver människor till ofta förslitande arbeten,
- med en *trafikpolitik* som gynnar snabba vägtransporter och därmed ger upphov till stort mänskligt lidande och omfattande skador,
- med en *jordbrukspolitik* som inte aktivt verkar för en avkemikalisering av jordbruket,

- med en inaktiv *konsumentpolitik* som lämnar konsumenterna oskyddade för exploatering.
- med en *drogpolitik* som inte försöker bromsa en negativ utveckling med kraftigt höjda skatter på av samhället accepterade droger m.m.. m.m.

4. Regeringens politik

Regeringens politik är de dåliga insikternas politik. Den politik som regeringen och folkpartiet föreslår bortser som så många gånger förr från den fysiska verklighet som vi lever mitt uppe i. En ekonomi som långsiktigt bortser från vår ekologiska grund kommer inte att fungera.

Trojkan, bestående av socialdemokrater och folkpartister, anser att lösningen på alla våra samhällsproblem är att öka den materiella förbrukningen och därmed den ekonomiska tillväxten mätt som bruttonationalprodukt. Detta är resultatet av en naiv och föga utvecklad samhällsanalys, som grundar sig på bristande insikter.

Vi bedömer det som sannolikt att man inom trojkan i allt väsentligt har samma kunskapsbas som flertalet medborgare.

Trojkan står för den gråblå dimensionen i politiken

som kännetecknas av att man i praktiken *bara* bryr sig om *ekonomisk och materiell tillväxt, ökat arbetskraftsutbud*,

- som ökar penningomsättningen och bruttonationalprodukten (BNP),
- som inte vill beakta den pågående *miljö-kollapsen* och hur den skall kunna motverkas.

Politiken är ekonomiskt och ekologiskt orimlig och blir därmed också socialt orimlig.

Den *gråblåa politikens* långsiktiga konsekvenser är mycket allvarliga. Ut hålligheten i de biologiska systemen slås sönder på grund av förgiftning, förkvävning och radioaktiva utsläpp. Utsugningen och förstörelsen av jordens resurser på grund av ständigt ökad materiell förbrukning kommer att leda till allvarliga knapphetssituationer och varubrister.

5. Produktiviteten

En återkommande diskussion i ett antal regeringspropositioner har varit att den svenska produktivitetsutvecklingen är dålig. Många skribenter och ekonomidebattörer bekymrar sig mycket över industriinvesteringarnas utveckling under de senaste åren. Också regeringen vädrar bekymmer däröver.

Produktiviteten är ett effektivitetsmått som anger hur vi lyckas sänka användningen av mänskliga insatser för att nå ett visst produktionsresultat. Effektivitetstalet kan bli högt genom

- att vi som människor sliter mera, arbetar mera och intensivare,
- att vi människor utför arbetena mera intelligent och mindre arbetskrävande,
- att vi gör investeringar som gör arbetet snabbare och bättre än tidigare.

Arbetslivet, såväl privat som offentligt, är internationellt sett mycket effektivt (produktiviteten är mycket hög) i Sverige. Vi har i årtionden mätt och

studerat och lagt om processer och metoder. Ett skäl till detta är att vi har valt att göra mänskligt arbete dyrt bland annat genom de höga arbetsgivaravgifterna och krav på höga ersättningar för utfört arbete. Andra skäl är den internationellt sett mycket höga allmänbildningen i Sverige, som leder till att många ägnar sig åt att tekniskt fullända system. Den gamla grundinställningen att det var fult att slösa har tillsammans med påtagliga ekonomiska skäl lett till strävan att över tiden höja råvaruutbytet.

Produktiviteten i tjänstesektorn är mycket svår att mäta. Den borde ha ökat under senare år på grund av den omfattande datoriseringen.

I ett högrationellt samhälle är det i stort sett bara arbets- och tidsbesparande investeringar eller ökad arbetstillfredsställelse som höjer produktiviteten såvida inte medborgarna av ekonomiska skäl tvingas att slita mera. Det är i ljuset av dessa förhållanden som vi skall se skattereformen. Genom att ge redan välbeställda stora skattesänkningar som statsfinansiellt skall betalas genom höjda skatter på dagliga behov tvingas många lågbetalade till mera och intensivare arbete för att kunna klara sina utgifter. Folk skall tvingas till att arbeta för att vi skall kunna upprätthålla en slösaktig ekonomi.

Ökad arbetstillfredsställelse innebär bland annat att vi kan påverka vårt arbete och dess inriktning, att vi kan se resultat av våra ansträngningar, att arbetet som helhet blir begripligt. Det skulle med all säkerhet minska stress på arbetsplatserna och därmed kunna minska frånvaron och öka produktiviteten.

En viktig orsak till hög frånvaro bland ungdomar är att de med sin genomsnittligt höga utbildning har stora förväntningar på meningsfulla arbeten med hög arbetstillfredsställelse som sviks i de ofta enahanda och monotona arbeten som de erbjuds.

Arbetsledningarna, inom såväl det privata näringslivet som inom offentlig tjänst, måste beakta dessa frågor på ett helt annat sätt än tidigare. Här finns en utomordentligt viktig mänsklig potential som nu ligger i träda. Dessutom är det samhällsekonomiskt orimligt och ineffektivt att investera i utbildning och förhoppningar som sedan inte kan infrias.

En arbetstidsreform med *lagfäst rätt för alla* att sänka lönearbetstiden till 30 eller 20 timmar per vecka skulle bidra till förbättrad produktivitet och minskade sociala kostnader. Det skulle dessutom vara en viktig frihetsreform, som innebär att vi lättare kan välja en lägre levnadsstandard och lättare kan leva på jorden.

Det ständiga kraven på ökad produktion reser samtidigt andra frågor i samhället. Frågor som man inte gärna vill ta upp i debatt.

Sådana frågor är:

- Till vilka prestationer skall vi pressas i vårt dagliga liv?
- Vad förväntar sig samhällets toppskikt av medborgarna?
- Vilka metoder vill man tillgripa om medborgarna föredrar att i högre grad själva styra sin dagliga tillvaro?
- Hur påverkar den alltmer omfattande lönearbetsstressen medborgarnas psykiska och fysiska hälsa och därmed prestationsförmågan och vårdkostnaderna?

Återvinning och *återanvändning* borde stå för en viktig del av produktivetsbegreppet. Om vi kan återbruka mera minskar vi slöseriet med ändligena resurser och minskar energianvändningen.

Nytt produktivetsbegrepp

Det är dags för nya produktivetsbegrepp, som i första hand beaktar användningen av knappa naturresurser. En hög naturresursproduktivitet kommer att innebära minskat slöseri, minskad miljöförstöring, bättre hushållning med förnybara resurser. Strävan efter hög produktivitet på detta område ökar vår livskvalitet.

6. Investeringarna och energianvändningen

Investeringstakten har varit hög i Sverige. På senare tid har vi sett hur många företag investerar kraftigt utanför Sverige och att utländska företag inte investerar mycket i Sverige. Dessa förhållanden har beskrivits som att industrin har tappat tilltron till Sverige som ett framtida industriland.

En av orsakerna till det stora kapitalflödet till utlandet är att valutaregleringen har hävts. Det leder till att ekonomin blir mera kortsiktig och spekulativ. Klippekonomin blommar och långsiktiga och miljörimliga investeringar kommer på undantag. Det höga svenska ränteläget som framtvings av valutaregleringens hävande gör det mera ekonomiskt att investera utomlands.

Förändringarna i investeringsvolymerna i Sverige är i hög grad självförväldade och ett led i arbetet att anpassa den svenska ekonomin till EG.

Det känns klart oroande att resultatet av svenskt kunnande och arbetsamhet på detta sätt snabbt försvinner ur landet. En produktion med återbruk och ökad total produktivitet fordrar ett nytt ekonomiskt och industriellt tänkande som sätter människan och miljön i centrum. Detta kan bli svårt att genomföra med många lönearbetssökande i Europa. Omdaning av de östeuropeiska ekonomierna kommer att leda till en omfattande arbetslöshet och därmed låga löner. Dit kommer successivt kapital att strömma i första hand för att utnyttja de nya möjligheterna till lågpristillverkning.

Industrins energianvändning

Det hävdas ofta att en viktig förutsättning för svensk industri är att den har tillgång till all den energi den i varje ögonblick efterfrågar till låg kostnad. Länder med jämförbar industristruktur och levnadsförhållanden har en betydligt lägre energiförbrukning och högre energikostnader.

Det tyder på att svensk industri med hjälp av statliga skattesubventioner är energi-ineffektiv i jämförelse med våra konkurrentländer. Detta är bekymmersamt i en tid när vi vet att energikostnaderna med nödvändighet kommer att stiga och kraven på energieffektivitet är avgörande för miljö och framtid. En långsiktig dålig industripolitik har fått oss in i en energi-ineffektivitetens återvändsgränd. Kärnkraftspolitiken har här varit speciellt förödande.

Ett av de viktigaste målen för miljöpartiet de grönas energipolitik är just att öka effektiviteten i energianvändningen samt att minska energiförbrukningen.

7. Lösningarna och alternativen

Problemen i vårt land är många. De är i allt väsentligt *överskotts- och slöseri-problem*. De tre problemkategorierna, de sociala, ekologiska och ekono-

miska, hänger intimt samman. De kan därför börja lösas med samma metoder.

Vi måste börja minska slöseriet. Det leder till krav på bättre hushållning med såväl förnybara som icke förnybara resurser. Effektivare energianvändning är ett framtida måste. Den materiella konsumtionen måste minskas så att vi får mindre förslitning av människor och natur. Återbruk på många olika sätt måste stimuleras. Problemlösningarna måste genomföras på ett socialt acceptabelt sätt.

Det finns alternativ – Den Gröna Dimensionen!

Den Gröna Dimensionen

Den är en politik som strävar efter att de mänskliga aktiviteterna håller sig inom de gränser som naturen och ekologin sätter. Den betyder att vi måste undvika att förstöra de förnybara resurser som ekosystemen erbjuder oss. För de ekosystem som vi har stort måste strävan vara att återföra dem till ett så ostört tillstånd som möjligt. Att arbeta och verka innanför de gränser som naturen ger sätter gränser för våra handlingar. Vi måste begränsa oss, vi måste börja få hejd på vår roffarmentalitet i den industrialiserade världen, vi måste börja inse att vi inte är naturens behärskare som kan härja fritt. Vårt sätt att leva måste präglas av måttfullhet, eftertänksamhet och så att vi använder våra kunskaper till allas nytta. En politik som innebär återhållsamhet medför stora krav på social medkänsla. Fördelningspolitik i god svensk bemärkelse blir utomordentligt viktig. En socialt rättfärdig politik i återhållsamhetens tecken är en viktig förutsättning för fortsatt demokratisk utveckling.

Den Gröna Dimensionen innebär att vi måste börja minska den materiella förbrukningen (efterfrågan) nu

- med intensiva upplysningskampanjer för att visa på vad vi var och en kan göra i vår vardag.
- med ett skatte- och avgiftssystem som gör slöseri med ändliga resurser och miljöförstöring dyrare och som minskar beskattningen på mänskligt arbete.
- med en tuff lagstiftning som kompletterar ekonomiska styrmedel och upplysning.

Efterfrågeminskning inom landet har flera syften, nämligen:

- att minska inflationstrycket och därmed kraven på lönekomensation för stigande kostnader.
- att minska importen för att förbättra bytesbalansen och komma tillrätta med länefinansierad konsumtion.
- att öka industrins utrymme för export såväl prismässigt som kvantitativt för att bidra till en bättre bytesbalans.
- att bidra till att sänka marknadsräntorna och diskontot.
- att bidra till att säkra en god tillgång på lönearbete.
- att minska miljöbelastningen.

I *Ekonomisk debatt 1/90* skriver redaktörerna Lars Hultkrantz och Henry Ohlsson:

Att välja omslagsfärg tillhör redaktörernas svårare uppgifter. Vi lämnar nu revolutionsårets röda skepnad och intar fotosyntesens, för att därmed påminna läsarna om denna den mest finurliga produktionsprocessen förutan vilken all ekonomisk debatt vore överflödigt.

Vi tolkar denna skrivning som ett begynnande omtänkande och vill samtidigt påpeka att allt ekonomiskt liv och inte bara den ekonomiska debatten beror på fotosyntesens fortbestånd och att den ekonomiska politiken måste ha som en uppgift att inte störa denna process.

Det finns i detta sammanhang skäl att citera *The Economist* av den 5 maj 1990:

If environment ministers are to clean up the world cheaply, they need to make friends with finance ministers. They could show that greenery offers a wonderful chance for imaginative tax reform. Most rich countries face shrinking workforces early in the next century. The economic growth will have to come from using more capital, or from technical innovation. By cutting taxes on labour, governments can remove one disincentive to join the job market; by cutting taxes on capital, one disincentive to save. But by taxing the use of natural resources – be they oil, or cadmium, or the dirt-absorbing capacity of the atmosphere – governments can not only pay for lower taxes on labour and saving; they can also make markets work better, by ensuring that prices reflect the full cost of economic activity.

Artikeln fortsätter i samma anda och menar att regeringarna skall skrota subsidier och skattelättnader så att råvaror inte får lägre priser än marknadspriserna. Subsidier och skattelättnader av dessa slag, säger artikelförfattaren, är inte bara dåliga för ekonomin, de är också dåliga för miljön. Hög inflation är negativt för miljön, sägs det vidare, eftersom företag då arbetar på kort sikt i stället för på lång sikt.

8. Miljöpartiet de grönas förslag

8.1 Miljöpartiets konsumtionsdämpande åtgärder för 1990

Tidigarelägg den planerade koldioxidskatten till den 1 juli 1990 och inför en skatt på uran från samma tidpunkt.

Fördubbla reklamskatten från samma datum.

Höj skatten på alkohol och tobak betydligt mer än regeringen föreslår.

Skatterna på sprit och på tobak bör höjas med 40 % och på vin och malt med 20 %.

Sänk ersättningen i sjuk- och föräldraförsäkringarna till 70 % för den som ligger över 4,5 basbelopp.

Låt flyget betala samma miljö- och energiskatter som vägtrafiken.

Sätt i gång kampanjer i hela landet för att minska den materiella förbrukningen och energiförbrukningen.

Sänk hastigheterna på våra vägar för att minska åtgången på drivmedel.

Slopa mervärdeskatten för förnybara energislag.

Inför skärpta kontokortskreditrestriktioner genom att höja det månatliga inbetalningskravet till 80 % av under månaden uttagen kredit.

Totalt bör detta ge en blygsam *dämpning av efterfrågan på storleksordningen 12 miljarder kronor* eller ca 1 % av bruttonationalprodukten.

För att bidra till att inte driva konsumtionen i höjden måste planerna på att införa reklam i svenska etermedia stoppas.

Mot. 1989/90

Fi70

8.2 Miljöpartiets konsumtionsdämpande åtgärder för 1991

Senarelägg en del av marginalsattesänkningarna, främst för högre inkomster. Inriktningen bör vara att härigenom eliminera den extra påspädning av efterfrågan med 2 % som blir resultatet av skattereformen.

Ge skatteskalan en bättre *låginkomstprofil* så att de lägst avlönade inte drabbas.

Ta bort momsen på basmaten och finansiera detta med höjd moms på andra varor.

Inflationsskydda punktskatter på energi och miljöskatter.

8.3 Stå fast vid utbyggnaden av föräldraförsäkringen

Miljöpartiet de gröna har avvisat förslaget att inte fullfölja utbyggnaden av föräldraförsäkringen enligt riksdagens tidigare beslut. Att inte fullfölja utbyggnaden gör situationen mycket svår för många barnfamiljer som nu inte heller ser ut att få sin barntillsyn ordnad genom den utlovade utbyggnaden av den kommunala barnomsorgen till full behovstäckning 1991. Miljöpartiet kräver att föräldraförsäkringen byggs ut till 18 månader enligt av riksdagen taget principbeslut.

Som alternativ besparingsmöjlighet inom socialförsäkringssystemet föreslår vi i stället en begränsning av ersättningsnivån i sjuk- och föräldraförsäkringen till 70 % för den del av inkomsten som överstiger 4,5 basbelopp. Det måste vara viktigast och mest rättvist att alla familjer får en tryggad barnomsorg. En något lägre ersättningsnivå för personer med goda inkomster är ett rimligt pris för detta.

8.4 Nej till höjd moms

Miljöpartiet de gröna säger nej till förslaget om en tillfällig momshöjning. En höjd moms drabbar hårdast de lägre inkomstagarna och har dessutom ingen som helst miljöprofil genom att den belastar all konsumtion lika.

Miljöpartiets alternativ till en tillfällig höjd moms är:

- för andra halvåret 1990 en tidigareläggning av den planerade koldioxidskatten och införande av en uranskatt från den 1/7 1990. En sådan åtgärd får en åtstramande effekt som också har en klar miljöinriktning.
- för 1991 en senareläggning av en del av marginalsattesänkningarna i samband med skattereformen.

Det är ytterst motsägelsefullt av regeringen att dels plädera för ekonomisk åtstramning, dels genomföra en skattereform som har som mål att öka allas köpkraft med 2 % från 1991. Denna köpkraftshöjning är delvis en effekt av att många av åtgärderna i skattereformens finansiering får finansiellt genomslag först 1992/93. Det vore då naturligt att parera detta genom att också genomföra marginalsattesänkningarna i flera steg.

Vi har i vår skattemotion föreslagit att 3 procentenheter av marginalsattesänkningarna i inkomstskikten över 124 000 kronor i beskattningsbar inkomst skall skjutas upp till 1992. Vi återupprepar nu detta krav. Ett sådant senareläggande får ungefär samma effekt som momshöjningen under år 1991, dvs. en åtstramning i storleksordningen 5 miljarder kronor. Men den drabbar inte de lägsta inkomsttagarna på samma sätt som momshöjningen utan främst de högre inkomsttagare som, genom att höjda kapitalvinstskatter m.m. slår igenom först med fördröjning, annars kommer att få en särskilt stark köpkraftshöjning 1991.

En senareläggning av en del av marginalsattesänkningarna späder dessutom inte, som momshöjningen gör, på inflationen och skapar ytterligare kompensationskrav.

8.5 Nej till kommunalt skattestopp

Miljöpartiet de gröna avvisar på principiella grunder förslaget om ett två-årigt kommunalt skattestopp. Detta innebär ett ifrågasättande av kommunernas kompetens och goda omdöme. Det är särskilt märkligt att förslaget presenteras samtidigt som förslag till en ny kommunallag vars uttalade mål är att stärka den kommunala självstyrelsen och demokratin.

8.6 Kommunal självstyrelse

Att på detta sätt inskränka på den kommunala självstyrelsen kommer att minska – inte att öka – kommuninvånarnas benägenhet och vilja att ta ansvar för kommunens styrelse och dess ekonomi. Vi är fullt övertygade om att skattestoppet dessutom ur ett ekonomiskt helhetsperspektiv är onödigt. De kommunala beslutsfattarna är väl medvetna om det allmänekonomiska läget och kommer inte att missbruka sin frihet att bestämma om den kommunala utdebiteringen.

Skattehöjningar är en åtgärd som bara tillgrips i allra sista hand i ett läge när situationen annars skulle riskera att bli katastrofal för delar av den kommunala servicen. De som missbrakar möjligheten att höja skatten får stå till svars inför kommuninvånarna för detta i nästa kommunalval.

8.7 Nej till avräkningsskatt

Miljöpartiet de gröna avvisar regeringens förslag till hur neutralitet för kommunerna med anledning av skattereformen skall åstadkommas, den så kallade avräkningsskatten.

Vi anser det i princip riktigt att skattereformen skall vara neutral för kommunerna men kan inte, i likhet med kommun- och landstingsförbunden, acceptera formerna för och beräkningssättet för avräkningsskatten. När det

gäller formerna anser vi det fel att nu lägga fast hur avräkningen skall ske för fem år framåt. Den föreslagna avräkningsskatten innebär en ökad rundgång mellan staten och kommunerna genom att staten ger statsbidrag med den ena handen och tar igen på avräkningsskatten med den andra. Ambitionen bör i stället vara att minska på denna rundgång och så långt möjligt låta kommunerna vara självfinansierande. Regeringen avser nu att tillsätta en utredning som skall föreslå ett nytt statsbidragssystem och system för kommunal skatteutjämning som skall träda i kraft från och med 1993. Det vore naturligt att avräkningseffekterna av skattereformen då också behandlas i detta sammanhang med mål att åstadkomma ett så enkelt och överskådligt system som möjligt. I avvaktan härpå bör inga beslut om avräkning för åren från 1993 fattas nu.

Vi har också invändningar mot beräkningssättet för avräkningsskatten. Detta framgår inte klart av propositionen, vilket i sig är en brist. Enligt uppgift från kommun- och landstingsförbunden har dock beräkningarna på flera punkter skett på ett mycket märkligt sätt. Vi anser därför att beräkningsunderlaget måste korrigeras på följande punkter:

- Avräkning skall inte ske för eventuella dynamiska effekter av skattereformen. För det första är det mycket osäkert om det överhuvudtaget blir några dynamiska effekter, och det är då givetvis fel att kommunerna skall betala för effekter som man inte ens vet om de kommer att uppstå. Om det skulle uppstå dynamiska effekter anser vi det självklart att också kommunerna skall ha sin andel av dessa effekter och inte behöva betala in dem till staten. Miljöpartiet har i sin skattemotion inte räknat in några dynamiska effekter i reformens finansiering.
- Avräkning bör inte heller ske för effekten av att grundavdraget hålls oförändrat vid 10000 kronor, vilket finansdepartementet gjort enligt uppgift från Kommunförbundet. Detta resonemang förefaller synnerligen märkligt.

Miljöpartiet de gröna föreslår att regeringen med beaktande av ovanstående synpunkter kommer med ett nytt förslag till avräkning för åren 1991 och 1992. I detta förslag måste också effekterna för de enskilda kommunerna och landstingen belysas klart.

8.8 Nej till avvikelser från semesterlagen

Miljöpartiet de gröna säger nej till regeringens förslag om tillfälliga avvikelser i semesterlagen som skall göra det möjligt för arbetstagare att arbeta under en del av sin semester. Det är ett mycket märkligt förfarande att först föreslå förlängd semester och sedan, i en sorts eftertankens kränka blekhet, upphäva en del av effekterna genom ett förslag om att man skall kunna arbeta även på semestern. Miljöpartiet de gröna har motsatt sig lag om förlängd semester eftersom vi anser att vi inte har råd med detta just nu och eftersom, när vi får råd, en förkortning av den dagliga arbetstiden är mycket viktigare. Vi tycker då också att det är onödigt att krängla till lagstiftningen ytterligare genom en särskild, tillfällig, lag om att man skall ha rätt att arbeta under en del av den förlängda semestern. De regler som i dag finns om möj-

lighet att spara semester till kommande år är fullt tillräckliga för att skapa flexibilitet i arbetstagarnas möjlighet att ta ut sin semester.

I konsekvens med ovannämnda ställningstagande avvisar vi också förslaget att anslå 5 miljoner kronor för information om semesterfrågor.

Mot. 1989/90
Fi70

8.9 Nej till höjning av pension på grund av förlängt arbete

Miljöpartiet de gröna är av den uppfattningen att vi skall försöka minska mängden lönearbete i samhället och minska stressen. Vi finner det därför inte rimligt att regeringens förslag att stimulera till lönearbete efter pensionsåldern genomförs.

9. Budgetregleringen

Miljöpartiet de gröna lade den 25 januari 1990 fram ett fullständigt budgetförslag som komplement till det i budgetpropositionen framlagda. Miljöpartiet de gröna kvarstår vid detta budgetförslag.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sambandet mellan ekonomi och ekologi.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av den ekonomiska politiken.
3. att riksdagen beslutar att föräldraförsäkringen skall byggas ut till 15 månader under år 1990 i enlighet med tidigare principbeslut av riksdagen.
4. att riksdagen beslutar att fr.o.m. 1991 ersättningsnivån i sjuk- och föräldraförsäkringarna sänks till 70 % för den del av inkomsten som överstiger 4,5 basbelopp.
5. att riksdagen avslår regeringens förslag om en tillfällig höjning av mervärdesskatten.
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en koldioxidskatt på 25 öre per kg koldioxid från den 1 juli 1990.
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en råvaruskatt på uran på 12,3 öre per kWh av uranets energiinnehåll från den 1 juli 1990.
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkningen av den statliga inkomstskatten under år 1991.
9. att riksdagen avslår förslaget om tillfällig begränsning av kommuners rätt att ta ut skatt.
10. att riksdagen avslår förslaget om en kommunal avräkningsskatt.
11. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag till neutralisering av skattereformens effekter för 1991 och 1992 med beaktande av de synpunkter som framförts i motionen.
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att for-

merna för neutralisering av skattereformens effekter för år 1993 och därefter bör utredas i enlighet med vad som föreslås i motionen av den utredning som skall föreslå nytt statsbidragssystem för kommunerna, m.m..

13. att riksdagen avslår förslaget om vissa avvikelser från semesterlagen.

14. att riksdagen avslår förslaget att anvisa 5 milj.kr. till information om semesterfrågor.

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetstillfredsställelse och möjligheter att ge ungdomar arbeten i paritet med deras kunskaper.

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om produktivitet, investeringar och energianvändning.

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om budgetregleringen.

18. att riksdagen avslår förslaget om ekonomisk stimulans för att arbeta efter pensionsålderns inträdande.

Stockholm den 10 maj 1990

Claes Roxbergh (mp)

Inger Schörling (mp)

Anita Stenberg (mp)

Carl Frick (mp)

Krister Skånberg (mp)

